FIRST TIBETAN READER

བོད་སྐད་ཀྱི་སྒྲོགས་ཀྲུའི་དཔེ་ཆ་དང་པོ།

By

L. M. DORJI

CALCUTTA UNIVERSITY
1951

Rs. 3/-

PREFACE

The present work is the first of a series of Tibetan Readers prepared by the late Lobzang Mingyur, and is calculated to remove a keenly felt desideratum. He was Instructor in Tibetan in our University for a number of years. In the course of his experience of teaching in this University he came to realise the difficulties and problems of Indian students and this series of Tibetan Readers was the outcome of his objective knowledge. After his untimely death his widow presented these works of her husband to the University for publication. We have thought it advisable to publish these books for the benefit of Indian students. It is hoped that the book will be found useful by those for whose edification it has been written. The proofs have, at my instance, been corrected by Geshe C. L. Sangpo, and I take this opportunity to express my heartfelt thanks to him. I must also thank Dr. Anukul Ch. Banerjee for the interest and labour bestowed upon the book by him.

Asutosh Building,
Calcutta,
The 28th September,
1950.

SATKARI MOOKERJEE,
Asutosh Professor and Head of the
Department of Sanskrit,
University of Calcutta

DONATED TO
THE CENTRAL LIBRARY

དཀར་ཆག། CONTENTS

LESSON		PAGE
1–23.	Words used in simple sentences	1
24.	མི་དགེ་བ་བཅུ་སྤོང་བ། Ten sins to be given up ..	16
25.	ཕྲུ་གུ་ཡག་པོ་ཞིག། A good boy	16
26.	ཕྲུ་གུ་ངན་པ་ཞིག། A bad boy	17
27.	བ། The cow	18
28.	རྟ། The horse	19
29.	ལུག། The sheep	19
30.	ཞུམ་བུ། The cat	20
31.	ཁྲིའུ་ཀིང་། The chair	21
32.	ཆར་པ། Rain	21
33.	ཉི་མ་དང་ཟླ་བ། The sun and the moon ..	22
34.	འཛིག་རྟེན། The world	23
35.	ཨང་ཀི། The cardinal numbers	23
36.	ཕྱོགས་བཞི། The four cardinal points ..	26
37.	མཚམས་བཞི། The four corners of the cardinal points	26
38.	གཟའ་བདུན། The seven days of the week ..	27
39.	དུས་བཞི། The four seasons	27
40.	ལེགས་བཤད། Elegant saying	27

First Tibetan Reader

LESSONS 1–23. WORDS USED IN SIMPLE SENTENCES

ཀྲུགས་ ༡། **Lesson 1**

མིང་གཞི་ཀྲུང་པ་ལ་དབྱངས་ " ཨེ་ " འཛུག་པ་རྣམས།

Vowel " e " is used with consonant.

ཁེ་	profit.	དེ་	that.
མེ་	fire.	ཚེ་	life.

ཚོང་པ་ལ་ཁེ་ཐོབ། དེ་ག་རེ་རེད། འདི་མེ་རེད། མི་དེ་ལུང་པ་གནས་རེད། མི་ཚོ་སྤུང་སྤུང་རེད།

ཀྲུགས་ ༢། **Lesson 2**

མིང་གཞི་ཀྲུང་པ་ལ་དབྱངས་ " ཨོ་ " འཛུག་པ་རྣམས།

Vowel " o " is used with consonant.

ཁོ་	he.	ཚོ་	(pl. sign).
གོ་	hear.	ཞོ་	curd.
ངོ་	face.	ཟོ་	cat.
ཐོ་	list.	ཤོ་	gambling.
སོ་	tooth.		

ཁོ་ཡོང་གི་འདུག མི་ཚོ་ལ་ཁ་ལབ། ཞོ་སོང་ངས། ངོ་དང་ སོ་བྲུས། ཁ་ལག་ཟོ། ང་ལ་ཞོ་ག་ནས་ཐོབ་ཡོང་། ཤོ་ལས་ཀ་ཡག་པོ་ མ་རེད། ཐོ་ཐོབ་ཐུབ་ཀྱི་རེད།

རྒྱུགས་ ༣། Lesson 3

མིང་གཞི་རྐྱང་པ་ལ་དབྱངས་ " ཨུ་ " དང་ " རྗེས་འཇུག་ "
འཇུག་པ་རྣམས།

Vowel " u " is used with consonant and joined suffixes.

ཀུན་	all.	ཐུབ་	can.
ཁུང་	hole.	དུག་	poison.
གུན་	loss, damage.	དུས་	time, season.
གུར་	tent.	བུམ་པ་	vase.

ཙི་ཙི་ཀུན་ཁུང་འགི་ནང་དུ་འདུག གུར་གྱི་ཐག་པ་ཆད། ལས་ཀ་ འདི་བྱེད་ཐུབ་ཡོང་ངས། དུས་སུ་ལས་ཀ་མ་བྱས་ན་ཚར་མི་ཡོང་། དུག་ ཟས་ནས་ཤི་བ་རེད། ཚོང་གི་ལས་ཀ་ལ་ཁེ་དང་གུན་གཉིས་ཀ་ཡོད། འདི་ མི་དོག་གི་བུམ་པ་རེད།

རྒྱུགས་ ༤། Lesson 4

དུང་	conch.	ཟུར་	corner.
ནུབ་	west.	ཡུལ་	country.
ཕུད་	first taste, put out.	རུས་	caste.

བུལ་ཏོག་	soda.	ལུས་	body.
ཚུལ་	method, way.	ཤུལ་	track, mark.
ཞུས་	asked.	ཤུགས་	strong.

དུང་བུས། ནུབ་དུ་མ་འགྲོ ལྷམ་ཕུད། ཟ་ལ་བུལ་མ་རྒྱབ། མར་གྱི་ཕུད་གཟིགས་པ་གནང་། ཁྱེད་ཀྱི་ཕ་ཡུལ་ག་ནས་རེད། ཁྱེད་ཀྱི་རུས་གང་ཡིན། ང་ཟུར་ལ་བསྡད་ཡོད། ལུས་ལ་གཙང་མ་བྱེད་ཚུལ་སློབས། རྐང་པའི་ཤུལ་མི་འདུག ཁོ་མི་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཅིག་རེད།

ཀྱུགས་ ༥། **Lesson 5**

མིང་གཞི་རྐྱང་པ་ལ་དབྱངས་ " ཨེ་ " དང་ " རྗེས་འཇུག་ " དང་
" ཡང་འཇུག་ " འཇུག་པ་རྣམས།

Vowel " e " is used with consonant and joined suffixes.

ངེད་	we.	ཤེད་	strength.
ཉེན་	danger.	ཤེལ་	glass.
དེར་	there.	ཁེབས་	cover.
ཚེས་	date.	གེགས་	harm, accident.
ཞེང་	breadth.	སེམས་	mind.

འདི་ཤེལ་གྱི་བུམ་པ་རེད། དེ་ལ་ཁེབས་འདུག་གམ་མི་འདུག། ངེད་ཀྱི་ལས་ཀ་ལ་གེགས་བུས་སོང་། ལམ་འདི་ནས་ཕྱིན་ན་ཉེན་ཡོད་པ་

རེད། ཁང་པ་འདིའི་ཞིང་ག་ཚོད་འདུག དེ་རིང་ཆོས་ག་ཚོད་རེད། དེ་རིང་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཆོས་གཅིག་རེད། ཁོང་གི་ཤེད་གང་འདྲའི་ཡོད་པ་རེད། སེམས་ལ་འཆི་རྒྱུ་མེད།

རྒྱུགས་ ༦། **Lesson 6**

མིང་གཞི་ཀྱང་པར་དབྱངས་ " ཨོ་ " དང་ " རྗེས་འཇུག་ " འཇུག་པ་རྣམས།

Vowel " o " is used with consonant and joined suffixes.

ཁོང་	he.	དོས་	load.
གོང་	price.	ནོར་	wealth.
གོས་	cloth.	བོས་	call.
ཆོག་	may.	ཚོང་	trade.
ཆོས་	religion.	ཞོག་	place.
ཉོན་	hear.	འོད་	light.
ཐོག་	roof.	ཡོན་	fee.
དོན་	meaning.	ལོང་	leisure.

གོས་འདིའི་གོང་ག་ཚོད་རེད། ཚིག་འདིའི་དོན་གསུང་རོགས་གནང་། ཁོང་ལ་ཚོང་གང་གང་འདུག དོས་རྐང་མ་མ་འཁྱེར་ཀྱིན་ཞུ་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག ཁོང་ལ་བོས། དེ་རིང་ཁྱེད་ལ་ལོང་ཡོད་བ་མ་རེད། མི་དེ་ལ་ནོར་མང་པོ་ཡོད། ཞུ་མར་འདི་འོད་ཆེན་པོ་རེད། འོད་ཆུང་དུ་གཏོང་

བ་གནང་། སྨན་པ་ལ་ཡོན་འབུལ་རོགས་གནང་། ཙ་ལག་འདི་ཁང་པའི་ཐོག་ལ་ཞོག དགེ་རྒན་ལགས་ཀྱི་ཁྱོད་ལ་སློབ་པ་གནང་གི་འདུག ཨ་མཆོག་ཉིན།

རྒྱུགས་ ༧། **Lesson 7**

གོ་གནས་ rank.	མེ་ཏོག་ flower.
ངོ་ཚ་ shame.	ལུགས་སྲོལ་ custom.
དུད་འགྲོ་ quadruped.	ཤིང་ཏོག་ fruit.

ངོ་ཚ་མ་ཤེས་ན་དུད་འགྲོ་དང་གཅིག་པ་རེད། ཁྱེད་ཀྱི་དཔོན་པོའི་གོ་གནས་གང་ཡིན། ལགས་ངས་ཤེས་ཀྱི་མེད། ལས་ཀ་ཐམས་ཅད་ལུགས་སྲོལ་ནང་བཞིན་བྱེད་དགོས། ལུང་པ་འདིར་ཤིང་ཏོག་སྣ་མེད་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱུགས་ ༨། **Lesson 8**

ཀྱོག་ཀྱོག་ curved.	ཕྱུག་པོ་ rich.
ཁྱིམ་བདག་ householder.	བྱེ་མ་ sand.
ཁྱིམ་མཚེས་ neighbour.	བྱེ་མ་ཀ་ར་ sugar.

མྱ་ངན་ sorrow.

རི་མོ་དེ་ཀྱོག་ཀྱོག་རེད། ཆུ་བོའི་འགྲམ་ལ་བྱེ་མ་ཤ་སྟག་ཡོད། ཁོང་ཁྱིམ་བདག་ཕྱུག་པོ་ཅིག་ཡིན། ཕྱུག་པོ་ཆེན་པོ་ཡུལ་གྱི་རྒྱན་ཆ་རེད། མྱ་ངན་མ་བྱེད།

རྒྱུགས་ ༩། Lesson 9

ཁྲལ་ tax.	ཕྲག་དོག་ jealousy.
ཁྲིམས་ law.	བྲག་ rock.
ཁྲིམས་བདག་ magistrate.	བྲེལ་བ་ busy.
ཁྲིམས་ཁང་ court.	སྲབ་ bridle.
གྲངས་ཀ་ number.	སྲས་ son.
གྲོགས་པོ་ friend.	སྲིན་པོ་ cannibal.
དྲང་སྲོང་ sage.	སྲོག་ life.

ཁྲལ་དུས་སུ་འཇལ། ཕྲག་དོག་མ་བྱེད། རྒྱལ་པོ་འི་ཁྲིམས་རེད། ཁྲིམས་ཁང་ལ་ཁྲིམས་བདག་ཡོད་པ་རེད། གྲངས་ཀ་ག་ཚོད་བར་དུ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། གྲོགས་པོ་ལགས་ཁྱེད་དེ་རིང་ག་པ་ཕེབས་པ་གནང་གི་ཡོད། རྒྱ་གར་དུ་དྲང་སྲོང་མང་པོ་བྱུང་འདུག ཕྲག་དོག་བྱེད་པ་ཡག་པོ་མ་རེད། བྲག་འདི་གཏོར་ཐུབ་ཡོང་ངམ། བྲེལ་བ་མ་བྱེད། རྟ་ལ་སྲབ་གཡོགས་ནས་སྲས་སྐུ་གཞོགས་ཆིབས་པ་གནང་གི་རེད། སྲིན་པོ་ནང་བཞིན་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་དགའ་པོ་མ་བྱེད། སྲོག་ལན་སྲོག་གིས་འཇལ་དགོས།

རྒྱུགས་ ༡༠། Lesson 10

ཀླ་ཀློ་ barbarian.	བློ་གྲོས་ understanding.
གློ་བུར་ unexpected.	སློབ་མ་ pupil, disciple.
བླ་མ་ teacher.	སློབ་པ་ to teach.

ལུང་པ་འདིར་ཀླ་ཀློ་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། བླ་མས་སློབ་མ་ལ་བཀའ་ཆོས་གསུང་བ་གནང་གི་འདུག སློབ་མས་ལག་པ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས་ཆོས་ཞུ་གི་འདུག ཁོང་གི་བློ་གྲོས་ཡག་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཨ་ཁ་ཁ་མི་འདི་ལ་གློ་བུར་གྱི་བར་ཆད་བྱུང་འདུག །

རྒྱུགས་ ༡༡། Lesson 11

སྔོན་འཇུག་གི་ "ག་" དང་ "ད་" དང་ "བ་" དང་ "མ་" དང་ "འ་"
མིང་གཞི་རྐྱང་འཕུལ་དང་འདོགས་འཕུལ་ལ་འཇུག་པ་རྣམས།

The prefixes ga, da, ba, ma, and ḥa are used with consonant and joined suffixes.

གཅིག་	one.	གནས་	sacred place.
གཅོད་	cut, kill.	གཞན་	other.
གཉིད་	sleep.	གཟིག་	leopard.
གཏམ་	news, talk.	གཟིག་ལྤགས་	leopard-skin.
གཏེར་	mine.	གཟིགས་	see.
གདན་	carpet, seat.	གསེར་	gold.

གཅིག་དང་གཅིག་བསྒྲིས་ན་གཉིས་ཡོང་། གནས་འདིའི་མིང་ལ་ག་རི་ཟེར་གྱི་ཡོད། སྲོག་མ་གཅོད། གཉིད་མ་ལོག གདན་གཞན་ཅིག་ཁྱེར་ཤོག ཁྱེད་ཀྱི་གཟིག་གཟིགས་སོང་ངམ། ལགས་མ་སོང་། གཟིག་ལྤགས་ནག་པོ་ལ་སྐྲ་ཡག་པོ་ཡོང་། དེ་རྩ་ཆེན་པོ་རེད། ང་ཚོའི་ལུང་པ་གསེར་དང་དངུལ་གྱི་གཏེར་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱི་ལུང་པ་ལ་ཡོད་དམ་མེད།

རྒྱུགས་ ༡༢། Lesson 12

དཀའ་ལས་	difficulty.	དབང་	power.
དགའ་ཚོར་	happy.	དམག་	war.
དཔངས་	height.	དམག་དཔོན་	commander.

དམག་ལ་དམག་དཔོན་ཡག་པོ་དགོས། ལས་ཀ་འདི་ལ་དཀའ་ཕ་མ་ལོངས་སྤྱོད་ལྡན་པའི་བུ་ཚོ་དགའ། ས་ཆ་འདིའི་དཔངས་ལ་ག་ཚོད་ཡོད། ད་ལྟ་བར་དུ་ས་ཆ་འདིའི་ཚོད་འཇལ་ཐུབ་མི་འདུག །ཁྱེད་ལ་དབང་ཡོད་དམ་མེད།

རྒྱུགས་ ༡༣། Lesson 13

དགུན་ཀ་	the winter.	དབུགས་	breath.
དངུལ་	silver.	དབུལ་པོ་	poor.
དཔུང་	army.	དབུས་	centre.

དངུལ་དང་གསེར་གཉིས་གོང་གང་གི་ཆེ། ཡི་གེ་འབྲི་དུས་དབུགས་ལྷོད་པོ་བྱེད་དགོས། དགུན་ཀ་ལུང་པ་འདི་ལ་གྲང་མོ་ཡོང་། རྒྱ་གར་གྱི་དབུས་གང་གི་རེད། ལུང་པ་དེ་ལ་ཀླ་ཀློའི་དཔུང་གི་གནོད་པ་མང་པོ་བྱུང་འདུག །དབུལ་པོ་རྣམས་ལ་སྦྱིན་པ་གཏོང་།

རྒྱུགས་ ༡༤། Lesson 14

དགེ་བ་	virtue.	དཔེར་བརྗོད་	example.
དཔེ་ཆ་	book.	དབེན་པ་	solitary.

དཔེ་ཆ་སྒྲོགས། དཔེར་བརྗོད་ཁ་ཤས་བྲིས་ཤིག། སློབ་གཉེར་བྱེད་མཁན་ས་ཆ་དབེན་པ་ལ་བསྡད་ན་ཡག་པོ་རེད། ཁྱེད་ཀྱིས་དགེ་བ་གང་བྱས་པ་ཡིན།

རྒྱུགས་ ༡༥། Lesson 15

དཀོན་པོ་	rare, dear.	དཀོན་མཆོག་	God.
དགོངས་པ་	mind.	དགོན་པ་	temple.
དངོས་པོ་	object.	དཔོན་པོ་	master, officer.
དམོད་མོ་	curse.		

བོད་ལ་འབྲས་དཀོན་པོ་ཡོང་། སྐུ་གཞོགས་ཁྱེད་ཀྱི་དགོངས་པ་ག་རེ་ཡོད་པ་གསུང་རོགས་གནང་། དཀོན་མཆོག་མ་གཏོགས་འཛིག་རྟེན་འདི་ན་སྐྱབས་གཞན་མེད། དངོས་པོ་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་རེད། དགོན་པ་འདི་ལ་གྲྭ་པ་ག་ཚོད་ཡོད། དཔོན་པོ་ལགས་ག་པ་ཡོད། གཞན་ལ་དམོད་མོ་མ་རྒྱབ།

རྒྱུགས་ ༡༦། Lesson 16

དཔྱ་ཁྲལ་	tax.	དཔྱིད་ཀ་	the spring.
དབྱར་ཀ་	the summer.	དབྱིབས་	shape.
དབྱངས་	voice, tone.	དཀྱུས་མ་	ordinary.
དམྱལ་བ་	hell.	དགྱེས་པ་	rejoice.
དཀྱིལ་	centre.	དགྲ་	enemy.

དཔྱ་ཁྲལ་དུས་སུ་འཛལ་དགོས། དབྱར་ཀ་ཆར་པ་མང་ལ་ཚད་པ་ཚ་བོ་ཡོང་། དགུན་ཀ་བོད་ལ་ཧ་ཅང་གྲང་མོ་ཡོད། དཔྱིད་ཀ་རླུང་ཆེན་པོ་ལངས། ཡུལ་གྱི་དཀྱིལ་གང་གི་རེད། གླུ་དབྱངས་འཐེན། སྡིག་ཅན་ཤི་ན་དམྱལ་བ་ལ་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི་རེད། ཁང་པའི་དབྱིབས་ཡག་པོ་འདུག། འདི་ཚོ་ཙ་ལག་དཀྲུས་མ་རེད། ཁོང་ང་ཚོའི་དགྲ་མ་རེད། དཔོན་པོ་ཐུགས་དགེས་པ་གནང་གི་འདུག།

རྒྱུགས་ ༡༧། Lesson 17

བཀའ་ command.	བཙན་པོ་ strict.
བགག་ཆ་ objection.	བཙན་དུག་ aconite.
བཅག་པ་ broken.	བཟང་པོ་ noble.
བདག་པོ་ owner.	བཤད་པ་ explained.
བསམ་པ་ mind.	

ཁྲིམས་བཙན་པོ་ཡོད། དཔོན་པོའི་བཀའ་རེད། ལས་ཀ་འདི་བྱེད་པ་ལ་བགག་ཆ་ཡོད་པ་མ་རེད། ཉི་གདུགས་འདིའི་བདག་པོ་སུ་རེད། ལགས་ང་རེད། ཤིང་འདི་བཅག་པ་རེད། མི་བཟང་པོ་ཅིག་ཕེབས་ཀྱི་འདུག །ངས་ཁོང་ལ་བཤད་ཀྱང་ཁོང་གིས་གསན་པ་གནང་མ་སོང་། བཙན་དུག་དུག་རེད། ངའི་བསམ་པ་ལ་འདི་དུག་ཧ་ཅང་སྡུག་རྩུལ་ཅིག་རེད།

རྒྱུགས་ ༡༨། **Lesson 18**

བཅིངས་	tied.	བཤིགས་	destroyed, dismantled.
བཞིན་	like.	བསིལ་གཡབ་	fan.

བཟང་ཁྱི། The Tibetan lap-dog.

ཁང་པ་འདིའི་རྩིག་པ་ས་གཡོས་ཀྱིས་བཤིགས་འདུག །ནག་ཅན་ལ་ཐག་པས་བཅིངས། བོད་ཀྱི་མི་ཚང་ཆེན་པོའི་སྒོ་འགྲམ་ལ་བཟང་ཁྱི་ཆ་རེ་བདགས་བཞག་ཡོང་། ཁྱིའི་ནང་ནས་བཟང་ཁྱི་ཆེ་ཤོས་དང་ཡག་ཤོས་རྩིས་ཡོང་། དེའི་སྐད་ཏ་ཙང་བཟང་པོ་དང་ཆེན་པོ་རྒྱབ་ཀྱི་ཡོད། ལྷུང་པ་དྲོ་ས་ལ་བསིལ་གཡབ་ཀྱི་མཁོ་ཡོད་པ་ཡིན།

རྒྱུགས་ ༡༩། **Lesson 19**

བཀུར་སྟི་	honour, respect.	བཞུགས་	sit, sat.
བདུལ་	subdued.	དཔེ་བཤུས་	copied.
བདུད་	devil.	བསུ་བ་	welcome.
བཙུན་མོ་	queen.	བསྟན་པ་	teaching.

སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བདུད་བྱེ་བ་མང་པོ་བདུལ། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མེ་ཏོག་གི་ཆར་ཕབས། བསུ་བ་དང་བཀུར་སྟི་མང་པོ་བྱས། ཁོང་རྒྱང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཅིག་བཞུགས། ལོ་བཞི་བཅུ་ཐམས་པ་ཆོས་གསུངས། རྒྱལ་པོ་དང་བཙུན་མོ། ཕྱུག་པོ་དང་དབུལ་པོ། སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་ལ་

སོགས་པ་གྲངས་ཀྱིས་མི་ལངས་པ་མཐོ་རིས་ཐར་པའི་ལམ་ལ་བཀོད་པར་མཛད་དོ། །ཁོང་གིས་གསུངས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ལུལ་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་བརྒྱུར་ཏེ་དཔེ་བཤུས་ནས་དེང་སང་གི་བར་དུ་དར་བ་ཡིན་ནོ། །

ཀྲུགས་ ༢༠། Lesson 20

བཞེས་པ་གནང་	please eat it.
བཟེད་པ་གནང་	please place it.
བཟེ་རུ་	rhinoceros.
སེ་འབྲུ་	pomegranate.
བཤེས་	friend.

ཁྱེད་ལ་བཤེས་ཡོད་དམ་མེད། ལགས་མེད། ཁྱེད་ཀྱིས་སེ་འབྲུ་བཞེས་པ་གནང་ཉོང་ངམ། ལགས་ཟ་ཉོང་། ཕྱག་བཟེད་པ་གནང་། འདིར་སེ་འབྲུ་ཅིག་ཡོད། འདི་ཁྱེད་ཀྱིས་བཞེས་པ་གནང་ན་དེའི་དྲོ་བ་མཁྱེན་པ་གནང་ཡོང་། དེ་ལྗོང་པ་ག་ནས་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ཁྱེད་ཀྱིས་གསུང་བ་གནང་ཐུབ་ཡོང་ངམ། ལགས་ངས་ཤེས་ཀྱི་མེད། ཁྱེད་ཀྱིས་མཁྱེན་པ་གནང་གི་ཡོད་ཤག་རེད། ང་ལ་གསུང་རོགས་གནང་དང་། ལགས་སོ། ཁྱེད་རང་གསན་པ་གནང་། དེ་ཁ་ཆེའི་ལྗོང་པ་ནས་ཐོན་གྱི་ཡོད། ཤིང་ཏོག་ཚོའི་ནང་ནས་ཞིམ་ཤོས་དང་ཡག་ཤོས་ཅིག་ཡིན། ང་ཚོའི་ལུས་ཁམས་ལ་ཕན་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད་ལགས།

རྒྱུགས་ ༢༡། Lesson 21

མཁས་པ་	learned.	མཉན་པ་	ferryman.
མགར་བ་	blacksmith.	མཐའ་	end.
མངའ་ཐང་	power (of wealth).	མདང་	last night.
མཆན་ཁུང་	armpit.	མནའ་	oath.
མཇལ་བ་	to meet, visit.	མཚན་	name or night.

ང་ཚོའི་རྒྱལ་པོའི་མངའ་དང་ཁྱེད་ཚོའི་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཐང་ཆེ་ཆུང་ཏ་ལས་འདྲ་བོ་འདུག ། འོན་ཀྱང་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་མཁས་མང་པོ་ཡོད། རྒྱལ་པོས་མཁས་པ་རྣམས་ལ་བསྟེན་བཀུར་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད། ཁྱེད་རང་ཚོའི་རྒྱལ་པོའི་མཚན་ལ་ག་རེ་ཞུ་གི་ཡོད། ང་ཚོའི་རྒྱལ་པོ་བླ་མ་རེད། ཁོང་ལ་ཚང་མས་མཇལ་ཆོག་གི་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོའི་ལུང་པ་ལ་ལུང་པ་གཞན་ནས་ཚོང་པ་ཡོང་གི་ཡོད་པས། མདང་ལུང་པ་གཞན་ནས་ཚོང་པ་མང་པོ་བསླེབས་སོང་། མཉན་པ་ཚོ་ལ་གྲུ་གླ་སྤྲོད་དགོས། མཆན་ཁུང་ལ་སྦྱིབས་ནས་ཞིག་པ་གནང་།

རྒྱུགས་ ༢༢། Lesson 22

མཁོ་བྱེད་	want.	མདོག་	colour.
མགོ་	head.	མཚོ་	lake, pond.
མཉེས་སོང་	pleased.	མཚེས་མ་	twin.

མཐོ་རིས་	paradise.	མཛེས་པོ་	beautiful.
མ་ཕམ་གཡུ་མཚོ་	Manasvara lake.		

ཞྭ་མོ་མགོ་ལ་གྱོན། ཉི་མས་མི་ཚིག་པ་ལ་མཁོ་བྱེད་ཡོད་པ་རེད། སྐུ་གཞོགས་ལགས། མཚོ་འདིའི་མིང་ག་རེ་རེད། འདིའི་མིང་ལ་མ་ཕམ་གཡུ་མཚོ་ཟེར་གྱི་ཡོད། མཚོ་དེའི་མདོག་གཡུ་ལྟ་བུ་སྔོན་པོ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པའི་པོ་བྲང་ཡིན་ཟེར་གྱི་ཡོད། དེ་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་བཞིའི་ཆུ་འགོ་ཡིན། དེ་ཧ་ཅང་མཛེས་པོ་རེད། ངས་དེ་འདྲ་ནས་ཡང་མཐོང་མ་མྱོང་། དེ་མཐོང་ནས་སྐུ་གཞོགས་ཐུགས་ཧ་ཅང་མཉེས་སོང་། ང་ཡང་མཐོ་རིས་ལ་བསྐྱེབས་པ་ལྟ་བུའི་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་ངོ་༎

ཀྱུགས་ ༢༣། Lesson 23

འཁོར་ལོ་	wheel, machine.	འབེན་	target.
འགུལ་བ་	to shake, move.	འཚོལ་བ་	to seek, look for.
འཇིག་རྟེན་	world.	འཛིན་པ་	to seize, catch.
འབུ་	insect.	འཛུལ་བ་	to enter.
འཐུང་བ་	to drink.	ས་འགུལ་, ས་གཡོས་	earthquake.

འཇིག་རྟེན་འདིར་ཆོས་ལུགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་བྱུང་འདུག། དེའི་ནང་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དར་ཤུགས་ཆེ་བ་བྱུང་བ་རེད། དེང་སང་གི་

བར་དུ་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་དང་། བོད་དང་། བལ་ཡུལ་དང་། སོག་ཡུལ་དང་། རྒྱ་པན་གྱི་ཡུལ་རྣམས་སུ་སངས་ཀྱི་ཆོས་དར་དེ་ད་ལྟ་བར་དུ་གནས་ཡོད་དོ། །

ཡང་ཡོ་རུ་པ་ཆོས་བཟུང་བའི་ཡུལ་གྲུ་ཆེན་པོ་ཨེ་མི་རི་ཀ་ལ་སོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དར་ཡོད་པ་རེད། ས་ཟད་བསྟན་པ་ལ་དད་མཁན་ཡང་ཡུལ་གྲུ་དེ་ཚོར་མང་ཡོད་ཚོད་འདུག་གོ །

བོད་དུ་དབུས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་གཙང་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཁམས་དང་སོག་ཡུལ་དུ་རྗེ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་དང་ཧལ་ཁ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་སོགས་བླ་མ་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་སྲིད་རིམ་པར་ཕེབས་ཏེ། ད་ལྟ་བར་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ནམ་ཁའི་སྐར་ཚོགས་ལྟ་བུ་བཞུགས་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །

འཛིག་རྟེན་འདི་འགུལ་བ་ལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་ས་འགུལ་ལམ་ས་གཡོས་ཟེར་གྱི་ཡོད། ས་འགུལ་རྒྱ་མཚོ་འི་ཟ་རླབས་འཁྲུགས་པ་དང་། ལྷ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་འཐབ་ཏེ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བསད་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་འདིར་སངས་རྒྱས་ལྟ་བུས་ཆོས་ཟབ་མོ་གསུངས་པ་དང་། སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་འཁྲུངས་གཤེགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ས་གཡོས་བྱུང་བ་ཡིན་ཅེས་གསུངས་སོ། །

མཁས་པ་འཚོལ། དེ་ལས་ཡོན་ཏན་སློབས། དགེ་ཆ་ལ་མིག་ལྟོས། ཁ་སྐོམ་ན་ཆུ་འཐུང་། འབུ་དང་བྱ་བྱིའུ་མ་གསོད། དོན་མེད

གཞན་གྱི་ཁང་པ་ལ་འཛུལ་བ་སྤྱོང་། དགེ་རྒན་ལགས་ཀྱིས་སློབ་པ་གནང་བའི་རྒྱུགས་ལེགས་པར་ཡིད་ལ་བཟུང་བར་བྱ།

རྒྱུགས་ ༢༤། Lesson 24

མི་དགེ་བ་བཅུ་སྤྱོང་བ། TEN SINS TO BE GIVEN UP

༡། སྲོག་མ་གཅོད་ཅིག།
༢། མ་འབྱིན་པར་མ་ལེན་ཅིག།
༣། ལོག་གཡེམ་མ་བྱེད་ཅིག།
༤། རྫུན་མ་སྨྲ་ཞིག།
༥། ཕྲ་མ་མ་བྱེད་ཅིག།
༦། ཚིག་རྩུབ་མ་སྨྲ་ཞིག།
༧། ངག་འཆལ་མ་སྨྲ་ཞིག།
༨། བརྣབ་སེམས་མ་བྱེད་ཅིག།
༩། གནོད་སེམས་མ་བྱེད་ཅིག།
༡༠། ལོག་ལྟ་མ་བྱེད་ཅིག།

རྒྱུགས་ ༢༥། Lesson 25

ཕྲུ་གུ་ཡག་པོ། A GOOD BOY

ཁྱེད་ཀྱིས་ཚེ་རིང་ལ་ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པས། ལག་ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། མི་ཚང་མས་ཁོང་ལ་བྱམས་པོ་དང་བསྟོད་པ་གནང་གི་འདུག། ཁོང་གིས་

ཁོང་རང་གི་རྒྱུགས་ཡག་པོ་བྱས་ནས་བསླབ་པ་གནང་གི་འདུག། ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་ཕྱག་དཔེ་ལ་ ཐུགས་ལྷུགས་ཀློག་གནང་དགོས་པའི་དུས་སུ་ཁོང་གིས་སྐུ་རྩེ་གནང་གི་མེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་ལ་སྐུ་རྩེ་གནང་བའི་དགོངས་པ་ཐོབ་པ་གནང་དུས་ཁོང་གིས་ཕྲུ་གུ་ཡག་པོ་ཚོ་དང་བུ་མོ་ཡག་པོ་ཚོ་མཉམ་ད་སྐུ་རྩེད་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་གིས་བུ་དང་བུ་མོ་ཚོ་ལ་གནོད་པ་གནང་གི་མེད། ཁོང་གིས་བ་ཕྱུགས་དང་ཁྱི་ཚོ་ལ་རྡུང་བ་གནང་གི་མེད། ཁོང་གིས་དུད་འགྲོ་རྣམས་ལ་བྱམས་པོ་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་ཕྱག་གིས་ཁོང་གི་རྟ་གསེབ་དང་རྒོད་མ་དང་བྱ་ཕོ་དང་བྱ་མོ་དང་ཕོ་ཁྱི་དང་མོ་ཁྱི་ཚོ་ལ་རྩྭ་ཆག་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་གིས་རི་ཉམ་ཆུང་ཚོ་ལ་རོགས་རམ་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་གིས་མི་རྐང་ཀྱོག་དང་ཞ་ར་ཚོ་མཐོང་ནས་གད་མོ་ཤོར་བ་གནང་གི་མེད། དེ་ཚོ་ལ་དངུལ་དང་གོས་གསོལ་རས་གནང་གི་ཡོད། འདི་ཚོ་ཕྲུ་གུ་ཡག་པོའི་བཟང་པོའི་ཕྱག་ལས་ཀ་རེད།

རྒྱུགས་ ༢༦། Lesson 26

ཕྲུ་གུ་ངན་པ། A BAD BOY

ཕྲུ་གུ་ངན་པ་བསླབ་གྲྭ་ལ་ཡང་འགྲོ་གི་མེད་རྒྱུགས་ཀྱང་བསླབ་ཀྱི་མེད། ཁོས་ཁོ་རའི་དཔེ་ཆ་ཚོ་རལ་གྱི་ཡོད། དཔེ་ཆ་ཀློག་དགོས་པའི་དུས་སུ་རྩེད་མོ་རྩེད་ཀྱི་ཡོད། ཁོ་ལ་ག་རེ་བཤད་པ་ཁོས་སེམས་ལ་བཞག་གི་མེད། སུས་ཀྱང་ཁོ་ལ་བྱམས་པོ་བྱེད་ཀྱི་མེད། ཁོ་ཚེ་གང་གླེན་པ་ཞིག་ཡོང་

གི་རེད། ཁོ་གཞོན་པ་བྱུང་དུས་མཁོ་མེད་པའི་མི་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། ཁོས་གང་འདྲའི་བྱས་ནས་ཁོ་རའི་ལྟོ་གོས་བསྒྲུབ་ཡོང་།

ཁོས་ལྷག་རྫུན་བཤད་ཀྱི་རེ ། མི་སུས་ཀྱང་ཁོ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་མ་རེད། ཁོས་བ་ལུགས་དང་ཁྱི་དང་ར་དང་ཞུམ་བུ་ཚོ་ལ་རྡུང་གི་འདུག ། དེ་ཚོས་ན་ཟུག་ཚོར་ན་ཡང་ཁོས་སྣང་དག་གཏོང་གི་མིན་འདུག ། ཁོ་ལ་སྐྱོན་ཡོད་ཀྱང་ཁོ་ ངོ་ཚ་གི་མི་འདུག ། མི་ངན་འབྱུང་རྒྱུ་འདི་གང་འདྲའི་སྐྱོ་བའི་ལས་ཅིག་རེད།

རྒྱུགས་ ༢༧། Lesson 27

བ། THE COW

འདིར་བ་སྙིང་རྗེ་པོ་ཅིག་འདུག ། དེ་དུད་འགྲོ་ཡག་པོ་ཅིག་རེད། དེས་གནོད་པ་བྱེད་ཀྱི་མེད། དེ་སྤང་སྔོན་པོའི་སྤང་ལ་ཉལ་རྒྱུ་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག ། དེས་ང་ཚོ་ལ་འོ་མ་སྤྲེར་གྱི་ཡོད། འོ་མ་ཞིམ་པོ་ཡོད། འོ་མས་ང་ཚོ་ལ་སྟོབས་ཆེན་པོ་བཟོ་གི་ཡོད། ཁ་བཟས་ཁ་ཤས་འོ་མས་བཟོས་པ་རེད། ང་ཚོས་མོ་ལ་རྩྭ་ཆག་ཡག་པོ་སྤྲེར་དགོས། མོས་ཁྱི་འདྲ་བོ་ཤ་མི་ཟ། མོས་རྩྭ་དང་སྔོན་པོའི་ལོ་མ་དང་འབྲུ་ཟ་གི་ཡོད། མོ་ལ་ལུག་དང་ར་དང་རྟ་དང་བོང་བུ་ཚོ་ནང་བཞིན་རྐང་པ་དང་རྨིག་པ་ བཞི་ཡོད། མོལ་ར་ཀྱུག་ཀྱུག་གཉིས་ཡོད། ང་ཚོ་མོའི་འགྲམ་འགྲོ་ཐུབ། མོས་ང་ཚོ་ལ་གནོད་བྱེད་མི་ཡོང་། བ་ལ་ "འདོད་འཇོ་བའི་བ" ཡང་ཟེར་གྱི་ཡོད།

ཀྱུགས་ ༢༨། **Lesson 28**

རྟ། THE HORSE

རྟ་ལ་རྐང་པ་རིང་པོ་བཞི་དང་གཞུག་གུ་རིང་པོ་གཅིག་ཡོད། དེ་ལ་སྙེ་རིང་པོ་ཞིག་དང་མགོ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་དང་རྣ་བ་ཆུང་ཆུང་གཉིས་ཡོད། དེ་ཧ་ཙང་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་ཧ་ཙང་མགྱོགས་པོ་རྒྱུགས་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། དེས་རང་གི་སྒལ་པ་ལ་མི་ཞིག་འཁྱེར་ནས་ས་ཐག་རིང་པོ་ལ་འགྲོ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། རྟ་དེ་འདིར་འཁྲིད་ཤོག ། ང་དེ་ལ་གཞོན་ཆོག་གི་རེད་པས། ལགས། ཁྱེད་དེའི་སྒལ་པ་ལ་བཞོན་ཆོག་གི་རེད། དེ་ལ་མགྱོགས་རྒྱུགས་མ་བཅུག ། ཁྱེད་མར་ལྷུང་སྲིད་ཀྱི་རེད། རྟ་ལ་ "མགྱོགས་འགྲོ་" ཡང་ཟེར་གྱི་ཡོད་ལགས།

ཀྱུགས་ ༢༩། **Lesson 29**

ལུག། THE SHEEP

ལུག་ནི་བ་དང་རྟ་ལྟ་བུའི་དུད་འགྲོ་རྨིག་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན། འདིའི་རྨིག་པ་བའི་རྨིག་པ་འདྲ་བོ་ཁ་བྲག་ཅན་ཡིན། འདི་ལ་སྤུ་མཐུག་པོའི་གཡོགས་པའི་ལུས་ཆེན་པོ་གཅིག་དང་། མགོ་ཆུང་ཆུང་གཅིག་དང་། རྐང་པ་སྦྲ་པོ་གཉིས་དང་། གཞུག་གུ་ཐུང་ཐུང་གཅིག་ཡོད་དོ།།

ལུག་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འཇམ་ལ་སྐྲོག་མགོ་ཅན་ཡང་ཡིན། གལ་ཏེ་ཁྱེད་འདིའི་འགྲམ་ལ་ཕེབས་པ་གནང་ན་དེ་ལམ་སང་ཁྱེད་ཀྱི་སྐུ་མདུན་ནས་བྲོས་འགྲོ་ཡོང་ངོ་།།

འདིས་རྩྭ་དང་ཆག་ཟ་གི་ཡོད། དེ་ནས་ཉི་མ་གང་ཞིང་གི་ནང་ལ་འཚོས་ནས། མཚན་ལ་ལྷི་རའི་ནང་ལ་ཉབ་བཞག་གི་ཡོད་དོ།།

དགུན་ཀའི་དུས་སུ་ལུག་གི་སྤུ་རིང་པོ་སྐྱིད་བཙུག་ནས། འདིས་དེའི་ལུས་དྲོ་བོ་བཞག་གི་ཡོད་དོ། །དེ་ནས་དབྱར་ཀ་ཤར་བའི་དུས་སུ་འདིའི་སྤུ་གཏོགས་པ་དང་། འདི་སེམས་ཧ་ཅང་དགའ་ནས་ཕར་མཆོང་དང་ཚུར་མཆོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དོ།།

འདིའི་སྤུ་སེད་ནས་གཙང་མ་བཟོས་པ་དེ་ལ་བལ་ཟེར་གྱི་ཡོད། བལ་གྱིས་གོས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་འཐག་གི་ཡོད། ཡང་ང་རང་ཚོ འི་ཆུ་པ་དང་མལ་གཟན་དང་ཨོ་མོ་སུ་དང་གོས་དྲོད་ཅན་མང་པོ་འདིའི་བལ་གྱིས་བཟོས་པ་ཡིན་ནོ།།

ལུག་ཤི་ན་ཡང་དེའི་ཚིལ་ཞུ་ནས་ཡི་རྩི་དང་ལྷགས་པས་ཀོ་བ་བཟོས་ནས་ལྷམ་བཟོ་རྒྱུ་ལ་སོགས་པར་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།

རྒྱུགས་ ༣༠། Lesson 30

ཞུམ་བུ*། THE CAT

འདིར་ཞུམ་བུ་ཞིག་འདུག། དེས་གཞུག་གུ་གཡུག་གིན་མཆོང་གི་འདུག །ཞུམ་བུ་ཆུང་ཆུང་ཡིན་ན་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད། དེས་ཙི་ཙི་གསོད་ཀྱི་ཡོད། ཙི་ཙིས་ང་ཚོ འི་འབྲུ་དང་འབྲུ་མཛོད་དང་ཤ་དང་བག་ལེབ་དང་ཤིང་ཏོག་དང་གོས་ལ་གནོད་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཞུམ་

---

* Modern ཞི་མི །

བུས་མིག་དང་དྲི་མས་ཁྲི་ར་རྒྱབ་ཀྱི་ཡོད། ཞུམ་བུ་ཚོས་སྒུག་བསྡད་ནས་ཙི་ཙི་སྒང་ལ་མཆོང་གི་ཡོད། ཙི་ཙི་དང་བྱིའུ་ག་རེ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཚོས་སྡེར་མོ་དང་སོས་བཟུང་གི་ཡོད། ཞུམ་བུ་རྩིག་པ་དང་སྡོང་པོའི་སྒང་ལ་ཧ་ཅང་མགྱོགས་པོ་འཛེག་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། ཡང་དེ་ཧ་ཅང་མགྱོ་པོ་ནས་མཆོང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད།

རྒྱུགས་ ༣༡། Lesson 31

ཁྲིའུ་ཤིང་། THE CHAIR

ཁྲིའུ་ཤིང་འདི་སྙིང་རྗེ་པོ་ཅིག་མ་རེད་པས། འདི་ཧ་ཅང་ཕན་ཐོགས་པོ་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོ་དེའི་སྒང་ལ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོ་སའི་སྟེང་ལ་བསྡད་ན་ང་ཚོ་སྦྲང་གི་རེད། ཁྲིའུ་ཤིང་འདི་གང་གིས་བཟོས་པ་རེད། འདི་ཤིང་དང་སྦྲོས་བཟོས་པ་རེད། ཁྱེད་ལ་ཁྲིའུ་ཤིང་ཡོད་པས། ལགས། ང་ལ་ཁྲིའུ་གསར་པ་ཡག་པོ་ཅིག་ཡོད། པ་ཏུ་ཁྱེད་ལ་ག་རེ་ཡོད། ང་ལ་ཁྲིའུ་ཤིང་ཅིག་ཡོད། དེ་ཁྱེད་ཀྱིས་ངའི་དོན་ལ་བསྒམས་རོགས་གནང་ཡོང་ངམ། འདི་ངས་ཧ་ཅང་ཐག་རིང་པོ་འཁྱེར་འགྲོ་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། དགོངས་པ་མ་མཚུངས།

རྒྱུགས་ ༣༢། Lesson 32

ཆར་པ། RAIN

དུས་ཅིག་ཆར་པ་མ་བྱུང་བས། ས་གཞི་སྐམ་ནས་མཁྲེགས་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། རྩྭ་དང་སྔོ་རྣམས་ཉི་མའི་དྲོད་ཀྱིས་སྐམས། ཆར་པ་མགྱོགས་པོ་མ་རྒྱབ་ན་དེ་ཚོ་སྒང་ཤ་ཤི་འགྲོ་གི་རེད།

ད་ལྟ་ཉི་མ་ཤར་མི་འདུག། འོན་ཀྱང་ཚ་བོ་འདུག། རླུང་པོ་ཙ་ཞ་ནས་མི་འདུག། གནམ་འཐིབས་པ་འདྲ་བོ་འདུག། གང་འདྲའི་མུན་པ་ནག་པ་ལ། ནམ་མཁའ་ནས་གང་འདྲའི་འོད་གསལ་པོ་ཤར་འདུག། འདི་ཡུན་རིང་པོ་རང་གནས་ཀྱི་མ་རེད། གང་འདྲའི་ཞུར་འདྲ་རེད། ཆར་པ་རྒྱབ་ཀྱི་འདུག། ཡ་ཙི། གང་འདྲའི་ཆར་རྡོག་གི་ཆེ་བ་ལ། སྤྲིན་པ་ནས་ཆར་པ་འབབ་ཀྱི་ཡོད།

ཀྱུགས་ ༣༣། Lesson 33

ཉི་མ་དང་ཟླ་བ། THE SUN AND THE MOON

ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་རིལ་རིལ་རིལ་པོ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་རེད། ཟླ་བ་ལས་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་ཚོ་ང་ཚོའི་འགྲམ་ནས་ཧ་ཅང་ཐག་རིང་པོ་ལ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་དེ་ཚོ་ཆུང་ཆུང་ལྟ་བུ་མཐོང་གི་ཡོད། དཔེར་ན་ང་ཚོ་ཐང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཅིག་ལ་ཡར་ལང་སྡོད་ན་སྒང་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ཚོ་ང་ཚོའི་ ཐ་ནས་ཧ་ཅང་ཐག་རིང་པོ་ལ་ཡོད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ང་ཚོས་ཆུང་ཆུང་ལྟ་བུ་མཐོང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོ་དེ་ཚོའི་འགྲམ་ལ་སླེབས་དུས་ང་ཚོས་དེ་ཚོ་ཇི་ཙམ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་མཐོང་གི་རེད། ང་ཚོ་ཉི་མ་དང་ཟླ་བའི་འགྲམ་ལ་འགྲོ་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། དེའི་ཕྱིར་ང་ཚོས་དེ་ཚོའི་ཆེ་ཆུང་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་མཐོང་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད།།

ཀྲུགས་ ༣༤། Lesson 34

འཇིག་རྟེན། THE WORLD

འཇིག་རྟེན་འདི་རིལ་པོ་ལྷ་ཟླུམ་པོ་ཞིག་ཡིན། ཉི་མ་ནས་འོད་དང་དྲོད་བྱུང་བ་ཡིན། འཇིག་རྟེན་འདི་ཆ་འགའ་རི་ས་གཞི་ཡིན་ཡང་ཆ་ཆེ་བ་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཡིན། མི་དང་བྱ་བྱིའུ་དང་དུད་འགྲོ་དང་འབུ་སྲིན་རྣམས་སའི་སྟེང་གནས། སྔོ་དང་སྡོང་པོ་རྣམས་དེའི་སྟེང་ལ་སྐྱེ་བ་ཡིན། ས་ཆ་ཁ་ཤས་མཐོན་པོ་དང་ཁ་ཤས་དམའ་པོ་ཡིན། ས་གཞི་འདིའི་སྟེང་ལ་བྲག་དང་རི་དང་ཐང་དང་གླིངས་དང་རྒྱ་མཚོ་དང་འབབ་ཆུ་རྣམས་རགས་ཡོད། ཉ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཐམས་ཅད་དང་སྦྲུལ་རྣམས་ཆུ་ནང་དུ་གནས་སོ། ས་སྟེང་འདིའི་ས་ར་ཁ་ཤས་ཚ་བོ་དང་ཁ་ཤས་གྲང་མོ་ཡོད། ང་ཚོ་ལ་ས་ཆ་འདིར་དྲོད་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་ས་ཆ་ཁ་ཤས་ལ་དེ་ཙམ་ཚ་བོ་ཡོད་པ་མ་རེད། ས་ར་ཁ་ཤས་ཧ་ཅང་གྲང་མོ་ཡོད་པའི་ཀྱེན་གྱིས་དེ་ང་ཚོས་བཟོད་ཐུབ་ཀྱི་མེད་དོ།།

ཀྲུགས་ ༣༥། Lesson 35

ཨང་ཀི། THE CARDINAL NUMBERS

༠ 0 ཐིག་—ཀླད་སྐོར། Zero.

༡ 1 གཅིག་ One.

༢ 2 གཉིས་ Two.

༣ 3 གསུམ་ Three.

༤	4	བཞི་	Four.
༥	5	ལྔ་	Five.
༦	6	དྲུག་	Six.
༧	7	བདུན་	Seven.
༨	8	བརྒྱད་	Eight.
༩	9	དགུ་	Nine.
༡༠	10	བཅུ་	Ten.
		,, ཐམ་པ་	
༡༡	11	བཅུ་གཅིག་	Eleven.
༡༢	12	བཅུ་གཉིས་	Twelve.
༡༣	13	བཅུ་གསུམ་	Thirteen.
༡༤	14	བཅུ་བཞི་	Fourteen.
༡༥	15	བཅོ་ལྔ་	Fifteen.
༡༦	16	བཅུ་དྲུག་	Sixteen.
༡༧	17	བཅུ་བདུན་	Seventeen.
༡༨	18	བཅོ་བརྒྱད་	Eighteen.
༡༩	19	བཅུ་དགུ་	Nineteen.
༢༠	20	ཉི་ཤུ་	Twenty.
		— ཐམ་པ་	
༢༡	21	,, རྩ་གཅིག་	Twenty-one.

༣༠	30	སུམ་ཅུ་—ཐམ་པ་	Thirty.
༣༡	31	” སོ་གཅིག་	Thirty-one.
༤༠	40	བཞི་བཅུ་—ཐམ་པ་	Forty.
༤༡	41	” ཞེ་གཅིག་	Forty-one.
༥༠	50	ལྔ་བཅུ་—ཐམ་པ་	Fifty.
༥༡	51	” ང་གཅིག་	Fifty-one.
༦༠	60	དྲུག་ཅུ་—ཐམ་པ་	Sixty.
༦༡	61	” རེ་གཅིག་	Sixty-one.
༧༠	70	བདུན་ཅུ་—ཐམ་པ་	Seventy.
༧༡	71	” དོན་གཅིག་	Seventy-one.
༨༠	80	བརྒྱད་ཅུ་—ཐམ་པ་	Eighty.
༨༡	81	” གྱ་གཅིག་	Eighty-one.
༩༠	90	དགུ་བཅུ་—ཐམ་པ་	Ninety.
༩༡	91	” གོ་གཅིག་	Ninety-one.
༡༠༠	100	བརྒྱ་—ཐམ་པ་	One hundred.
༡༠༡	101	བརྒྱ་དང་གཅིག་	One hundred and one.
༢༠༠	200	ཉིས་བརྒྱ་	Two hundred.
༢༠༡	201	” དང་གཅིག་	Two hundred and one.
༣༠༠	300	སུམ་བརྒྱ་	Three hundred.
༣༠༡	301	” དང་གཅིག་	Three hundred and one.

༡,༠༠༠ 1,000 སྟོང་ གཅིག་སྟོང་ ཆིག་སྟོང་ One thousand.

༡༠,༠༠༠ 10,000 སྟོང་བཅུ་ ཁྲི་ གཅིག་ཁྲི་ ཆིག་ཁྲི་ Ten thousand.

༡༠༠,༠༠༠ 100,000 འབུམ་ —གཅིག་ ཆིག་འབུམ་ འབུམ་རོ་ One hundred thousand.

༡,༠༠༠,༠༠༠ 1,000,000 བྱེ་བ་ —གཅིག་ One million.

༡༠,༠༠༠,༠༠༠ 10,000,000 ས་ཡ་ —གཅིག་ Ten million.

༡༠༠,༠༠༠,༠༠༠ 100,000,000 དུང་ཕྱུར་ —གཅིག་ One hundred million.

༡,༠༠༠,༠༠༠,༠༠༠ 1,000,000,000 ཐེར་འབུམ་ —གཅིག་ One thousand million.

ཀྲུགས་ ༣༦། **Lesson 36**

ཕྱོགས་བཞི། THE FOUR CARDINAL POINTS

ཤར་	east.	ལྷོ་	south.
ནུབ་	west.	བྱང་	north.

ཀྲུགས་ ༣༧། **Lesson 37**

མཚམས་བཞི། THE FOUR CORNERS OF THE CARDINAL POINTS

ཤར་ལྷོ་	south-east.	ལྷོ་ནུབ་	south-west.
ནུབ་བྱང་	north-west.	བྱང་ཤར་	north-east.

ཀྱུགས་ ༣༨། **Lesson 38**

གཟའ་བདུན། THE SEVEN DAYS OF THE WEEK

གཟའ་ཉི་མ་	Sunday.	གཟའ་ཟླ་བ་	Monday.
,, མིག་དམར་	Tuesday.	,, ལྷག་པ་	Wednesday.
,, ཕུར་བུ་	Thursday.	,, པ་སངས་	Friday.

གཟའ་སྤེན་པ་ Saturday.

ཀྱུགས་ ༣༩། **Lesson 39**

དུས་བཞི། THE FOUR SEASONS

དཔྱིད་ཀ་	The Spring.	དབྱར་ཀ་	The Summer.
སྟོན་ཀ་	The Autumn.	དགུན་ཀ་	The Winter.

ཀྱུགས་ ༤༠། **Lesson 40**

ལེགས་བཤད། ELEGANT SAYING

རིག་པ་ཉང་པར་འདི་ཡང་སྒྲོབས།
རོ་འདིར་མཁས་པ་མི་སྤྲིད་ཀྱང་།
སྐྱེ་བ་འཆི་མར་བཙོལ་བ་ཡི།
ནོར་ལ་རང་ཉིད་ལེན་པ་འདྲ།
ཡོན་དན་ཅན་ལ་འཛིག་རྟེན་གུས།

O.P. 106—4

ཡོན་ཏན་འབད་པའི་ཤུགས་ལ་གནས།
འབད་ནས་ཡོན་ཏན་མི་བསྒྲུབ་པར།
གཞན་ལ་འཁང་པས་ཅི་ཞིག་བྱ།
སྣ་ཡི་ཚབ་དང་ཉོས་པའི་བུ།
གཡར་པོ འི་རྒྱན་དང་བརྐུས་པའི་ནོར།
སློབ་དཔོན་མེད་པའི་རིག་པ་རྣམས།
ཡོད་ཀྱང་གཞན་གྱིས་རྩི་བ་མེད།
རང་ལ་དགོས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི།
ཉི་མ་རེ་ལ་ཚིག་རེ་བཟུང་ །
གྲོག་མཁར་དང་ནི་སྦྲང་རྩི་བཞིན།
རིང་པོར་མི་ཐོག་བསྒྲུབ་པར་འགྱུར།

CALCUTTA Published by S Kanjilal, Superintendent (offg), Calcutta University Press,
48 Hazra Road, Ballygunge, and Printed by Norman A Ellis, Baptist Mission Press,
41A Lower Circular Road